

מנחות ג

סתירה בדברי ר' שמעון

ברייטא 1	ברייטא 2
רבי שמעון אומר: כל המנחות שנקמצו שלא לשמן כשירות, ועלו לבעלים לשם חובה. שאין המנחות דומות לזבחים, שהקומץ מחבת לשום מרחשת – מעשיה מוכיחין עליה לשום מחבת, חריבה לשום כלולה – מעשיה מוכיחין עליה לשום חריבה. אבל בזבחים אינו כן, שחיטה אחת לכולן, וזריקה אחת לכולן, וקבלה אחת לכולן.	רבי שמעון אומר: "קדש קדש היא כחטאת וכחטאת" – יש מהן כחטאת, ויש מהן כאשם. מנחת חוטא הרי היא כחטאת, לפיכך קמצה שלא לשמה – פסולה כחטאת; מנחת נדבה הרי היא כאשם, לפיכך קמצה שלא לשמה – כשירה. וכאשם – מה אשם כשר ואינו מרצה, אף מנחת נדבה כשירה ואינה מרצה.
הסתירה – מנחה שלא לשמה	כשרה אבל לא עלתה לבעלים לשם חובה
פתרון רבה	בשינוי קודש (מעשיה מוכיחים)
פתרון רבא	קומץ מנחה לשום מנחה (ולא תורת המנחה וזבח" לא כתיב)
פתרון רב אשי	קומץ מנחת מחבת לשום מרחשת במנא קא מחשב ומחשבה במנא לא פסלה

קושיות על פתורו של רבה :

קושי 1 : אלא מעתה, עולת העוף שמלקה למעלה משום חטאת העוף, תרצה? מעשיה מוכיחין עליה דעולת העוף היא, דאי חטאת העוף היא – למטה הוי עביד לה. תירוץ : אטו חטאת העוף למעלה מי ליתא? האמר מר : מליקה בכל מקום במזבח כשרה!

קושי 2 : עולת העוף שמיצה דמה למעלה לשם חטאת העוף תרצה, מעשיה מוכיחין עליה דעולת העוף היא, דאי חטאת העוף היא – למטה הוה עביד לה הזאה. תירוץ : אמרי : דילמא מיצוי דבתר הזאה הוא, דאמר מר : מיצה דמה בכל מקום במזבח כשירה.

קושי 3 : חטאת העוף שהזה דמה למטה לשם עולת העוף תרצה, דמעשיה מוכיחין עליה דחטאת עוף היא, דאי עולת העוף היא – למעלה הוה עביד לה, ומיצוי הוה עביד ליה! הבנה חדשה בשיטת ר' שמעון : הכי נמי, אלא לפי שאין המנחות דומות לזבחים קאמר – לזבחים, ולא לעופות.

קושי 4 : קדשי קדשים ששחטן בצפון לשם קדשים קלים, לירצו, מעשיהן מוכיחין עליהן דקדשי קדשים נינהו, דאי קדשים קלים – בדרום הוה עביד להו. תירוץ : אימור דאמר רחמנא אף בדרום, בדרום ולא בצפון מי אמר? דתנן : שחיטתן בכל מקום בעזרה.

קושי 5 : קדשים קלים ששחטן בדרום לשם קדשי קדשים לירצו, מעשיהן מוכיחין עליהן, דקדשים קלים נינהו, דאי קדשי קדשים – בצפון הוה עביד להו. תירוץ : אמרי : קדשי קדשים נינהו, ומיעבר הוא דעבר, ושחט להו בדרום. קושי על התירוץ : אי הכי, מחבת לשם מרחשת נמי, האי דקא קמיץ לה למרחשת, אמר : האי במרחשת נדר, והא דמייתי לה במחבת – דמרחשת היא, ומעבר הוא דעבר ואתייה במחבת! תירוץ : התם, כי נמי במרחשת נדר, כי מייתי לה במחבת – מחבת הויה. כדתנן : האומר "הרי עלי במחבת" והביא במרחשת, "במרחשת" והביא במחבת – מה שהביא הביא, וידי נדרו לא יצא.

קושי על התירוץ : ודילמא אמר "זו להביא במחבת" והביא במרחשת, כדתנן : זו להביא במחבת והביא במרחשת, במרחשת והביא במחבת – הרי זו פסולה. תירוץ :

- לרבנן הכי נמי
- לרבי שמעון, כיון דאמר רבי שמעון : "אף ידי נדרו יצא", אלמא קביעותא דמנא ולא כלום הוא, ולא שנא אמר "זו", ולא שנא אמר "עלי".

קושי 6: אלא מעתה, עולה ששחט לשם חטאת תרצה, דהאי זכר והאי נקבה.

תירוץ: כיון דאיכא שעיר נשיא דזכר הוא – לא ידיע.

המשך הקושי:

- אמר: "לשם חטאת יחיד", מאי איכא למימר?
- ותו, חטאת יחיד ששחטה לשם עולה תרצה, דחטאת נקבה ועולה זכר?
- **תירוץ:** מיכסא באליה.
- **המשך הקושי:** התינוח היכא דאייתי כבשה, אייתי שעירה, מאי איכא למימר?
- **תירוץ:** אלא, בין זכרים לנקבות לאו אדעתייהו דאינשי.

קושי 7: פסח ששחטו לשם אשם לירצי, דהאי בן שנה, והאי בן שנים.

תירוץ: כיון דאיכא אשם נזיר ואשם מצורע, לא פסיקא ליה.

המשך הקושי:

- אמר: "לשום אשם גזילות ולשום אשם מעילות", מאי איכא למימר?
- ותו, אשם גזילות ואשם מעילות ששחטן לשום פסח לירצו, דפסח בן שנה והני בן שתי שנים!
- **תירוץ:** אלא, בין בן שנה לבין בן שתי שנים לאו אדעתייהו דאינשי, דאיכא בן שנה דמיחזי כבן שנים, ואיכא בן שנים דמיחזי כבן שנה.

קושי 8: שעיר ששחטו לשום אשם לירצי, דהאי צמר והאי שיער.

תירוץ: אמרי: דיכרא אוכמא הוא.

קושי 9: עגל ופר ששחטן לשום פסח ואשם, לירצו, דעגל ופר בפסח ואשם ליכא!

תשובה: אין הכי נמי, ומאי **זבחים**? רוב זבחים.

פתרון רבא: רבא אמר, לא קשיא:

- כאן – בקומץ מנחה לשום מנחה, "**זאת תורת המנחה**", תורה אחת לכל המנחות
- כאן – בקומץ מנחה לשום זבח. "וזאת תורת המנחה וזבח" לא כתיב.
- **קושי על פתרון רבא לאור המילים של ר' שמעון בברייתא:** והא תנא "**מפני שמעשיה מוכיחין עליה**" קאמר?
- **תירוץ:** הכי קאמר: אף על גב דמחשבה דלא מינכרא היא, ותיפסל, "**זאת תורת המנחה**" – תורה אחת לכל המנחות. ומאי **אבל בזבחים אינו כן**? אף על גב דשחיטה אחת לכולן, "וזאת תורת המנחה וזבח" לא כתיב.
- **קושי על רבא:** אלא מעתה, חטאת חלב ששחטה לשם חטאת דם, לשום חטאת עבודה זרה, לשום חטאת נזיר, לשום חטאת מצורע – תהא כשירה ותרצה, דאמר רחמנא: "**זאת תורת החטאת**", תורה אחת לכל חטאות!
- **תירוץ:**
- לרבי שמעון הכי נמי – כשרה ותרצה
- לרבנן הא אמר:
- חטאת חלב ששחטה לשם חטאת דם, לשום חטאת עבודה זרה – **כשירה**,
- לשם חטאת נזיר מצורע – **פסולה**, דהני עולות (בהדיה) נינהו.
- **תירוץ אחר:** רב אחא בריה דרבא מתני ליה לכולהו לפסולא, "**אתה חטאת**" – לשם אותו חטאת.

פתרון רבאשי: רבאשי אמר, לא קשיא:

- כאן – בקומץ מנחת מחבת לשום מרחשת, – במנא קא מחשב, ומחשבה במנא לא פסלה
- כאן – בקומץ מנחת מחבת לשום מנחת מרחשת. במנחה דפסלה בה מחשבה קא מחשב.
- **קושי על פתרון רבאשי לאור המילים של ר' שמעון בברייתא:** והא תנא "**מפני שמעשיה מוכיחין עליה**" קאמר?
- **תירוץ:** הכי קאמר: אף על גב דמחשבה דלא מינכרא היא, תיפסל. ומאי **אבל בזבחים אינו כן**? אף על גב דשחיטה אחת לכולן, זריקה אחת לכולן, קבלה אחת לכולן – בזביחה דפסלה ביה מחשבה קא מחשב.
- **קושי על רבאשי:** אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרבאשי: חרבה משום בלולה, אמאי אמר ר"ש?
- **תירוץ:** אמר ליה: לשום בילה בעלמא.
- **קושי על התירוץ:** אי הכי, לשום שלמים נמי, לשום שלמים בעלמא?
- **תירוץ:** הכי השתא? התם זבח גופה איקרי שלמים, דכתיב: "**האקרי את דם הפה**", "**הזרק את דם הפה**". הכא מנחה גופה מי איקרי בלולה? "**וכף מנחה בלולה**" כתיב, "**בלולה** **הוא**" איקרי, "בלולה" סתמא לא איקרי.

הרבנית מישל פורו
הדרן - קול נשי החלומי

• hadran.org.il/he •